

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

В.О. Богомолів, Д.М. Леонтєв

**МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ
РОБОЧИХ ПРОЦЕСІВ КОЛІСНИХ ТА
ГУСЕНИЧНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ**

Навчальний посібник

Харків
ХНАДУ
2025

УДК 629.3
ББК 30
Б 74

Рекомендовано вченою радою (дозвіл №70/24/6.6 «08» листопада 2024 року)
як навчальний посібник для здобувачів закладів вищої освіти

Рецензенти:

О.Ю. Ребров – завідувач кафедри Автомобіле- і тракторобудування, д.т.н., професор,
Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”

М.Л. Шуляк – завідувач кафедри агроінжинірингу, д.т.н., професор,
Сумський національний аграрний університет

Р.В. Зінько – професор кафедри проектування машин та автомобільного
інжинірингу, д.т.н., професор, Національного університету «Львівська політехніка»

С.М. Шуклінов – професор кафедри автомобілів ім. А.Б.Гредескула, д.т.н., професор,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Автори:

В.О. Богомолов, д.т.н., професор, Д.М. Леонт'єв, д.т.н., професор, ХНАДУ.

В.О. Богомолов

Б 74 Математичне моделювання робочих процесів колісних та гусеничних
транспортних засобів: навчальний посібник / В. О. Богомолов, Д. М. Леонт'єв
– Харків : ФОП Бровін О.В., 2025. – 170 с.

ISBN 978-617-8238-74-2

У даному виданні описано математичне моделювання робочих процесів в
механізмах, агрегатах і системах колісних та гусеничних транспортних засобів з
метою навчання та самопідготовки здобувачів закладів освіти або наукових установ з
напрямку «механічна інженерія» та «транспорт» в обсязі навчального плану.

Іл. 80. Табл. 5. Ліст. 30 Бібліогр. 10 назви

ISBN 978-617-8238-74-2

УДК 629.3
ББК 30
© В.О. Богомолов, Д.М. Леонт'єв, 2025
© ХНАДУ, 2025

Література

1. UN/ECE (2016) Regulation No 13 of the Economic Commission for Europe of the United Nations – Uniform provisions concerning the approval of vehicles of categories M, N and O with regard to braking: on condition 18.02.2016 – Official Journal of the European Union – UN/ECE.
2. Туренко А.М., Богомоллов В.О., Клименко В.І. та інші. (2003) Функціональний розрахунок гальмівної системи автомобіля з барабанными гальмами та регулятором гальмівних сил.
3. Жданюк В.К. (2017) Провести дослідження та розробити методичні рекомендації з визначення осьових навантажень багатовісних транспортних засобів з урахуванням сил тертя в площі контакту шини з дорожнім покриттям: Звіт про НДР (заключний) Харківський національний автомобільно-дорожній університет. Харків, № ДР 0116U005525.
4. Леонтьєв Д. М. (2011) *Системний підхід до створення автоматизованого гальмівного керування транспортних засобів категорій M₃ та N₃*. (Автореферат дисертації, Харківський національний автомобільно-дорожній університет)
5. Shuklinov S. M., Klymenko V.I., Leontiev D. M., Aloksa M. M. (2023) Automobile. Theory and operational properties: study guide
6. Klymenko V., Voronkov O., Leontiev D., Yaryta O., Mykhalievych M., Ponikarovska S., Fandieieva A., Borzenko O. (2023) Construction and layout of automobiles and internal-combustion engines: study guide
7. Manfred Mitschke, Henning Wallentowitz (2014) *Dynamik der Kraftfahrzeuge*.
8. Massimo Guiggiani (2014) *The Science of Vehicles. Dynamics, Handling, Braking, and Ride of Road and Race Cars*.
9. Reza N. Jazar. (2017) *Vehicle Dynamics. Theory and Application. Third Edition*.
10. Леонтьєв Д. М. (2021) *Теоретичні основи гальмування багатовісних транспортних засобів з електропневматичною гальмовою системою* (Doctoral dissertation, Харківський національний автомобільно-дорожній університет)

З М І С Т

Тема 1. Основні задачі та поняття курсу «Математичне моделювання робочих процесів колісних та гусеничних транспортних засобів». Основні можливості програмного продукту <i>MatLAB</i>	5
Тема 2. Аналітичні, чисельні та графічні методи рішення рівнянь. Робота з поліномами	23
Тема 3. Рішення систем лінійних алгебраїчних рівнянь	44
Тема 4. Чисельні та аналітичні методи рішення систем нелінійних алгебраїчних рівнянь.....	71
Тема 5. Рішення систем нерівностей	96
Тема 6. Диференціальні рівняння та аналіз динамічних моделей механічних систем з використанням 2-го закону Ньютона, принципу Д'Аламбера та інших законів фізики. Динамічна модель пневмопривіду.....	115
Тема 7. Складання динамічних моделей з використанням рівнянь Лагранжа 2-го роду. Складання диференціальних рівнянь коливань з однією та двома ступенями вільності	133
Тема 8. Можливості пакету <i>Simulink</i> для чисельного аналізу динамічних моделей механічних систем. Чисельний аналіз механічних систем. Чисельний аналіз механічних коливальних систем	156